

Nr 144.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående överlåtelse på Visby stad av Kungl. Maj:t och kronan tillkommande rätt till vissa av Visby högre allmänna läroverk disponerade tomter med därå uppförda byggnader; given Stockholms slott den 24 februari 1933.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts,
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Arthur Engberg.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 24 februari 1933.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden UNDÉN, NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Departementschefen, statsrådet Engberg anför:

Jag anhåller att få för Kungl. Maj:t anmäla frågan om överlåtelse på Visby stad av Kungl. Maj:t och kronan tillkommande rätt till vissa av Visby högre allmänna läroverk disponerade tomter med därå uppförda byggnader.

I avseende å stadens byggnadsskyldighet beträffande läroverket ber jag att få erinra om följande:

I skrivelse den 2 juni 1927, nr 262, anmälde riksdagen, bland annat, att riksdagen beslutit, att det högre allmänna läroverket i en var av vissa an-

givna städer, däribland Visby, skulle ombildas till högre samläroverk, under villkor att vederbörande kommun åtog sig att tillhandahålla erforderliga undervisningslokaler ävensom bostad eller hyresersättning åt rektor.

Enligt cirkulär den 18 juni 1927 anbefallde Kungl. Maj:t vederbörande länsstyrelse att från stadsfullmäktige i en var av ifrågavarande städer inhämta och till Kungl. Maj:t överlämna yttranden, huruvida vederbörande kommun åtog sig de av riksdagen föreskrivna villkoren för ombildning av de högre allmänna läroverken i samma städer till högre samläroverk. Tillika fastställde Kungl. Maj:t — under förutsättning att vederbörande kommuner i de fall, som i riksdagens öförmälda skrivelse angivits, åtog sig där omnämnda förpliktelser — plan för organisationen av de allmänna läroverken. Enligt denna plan skulle högre allmänna läroverket i Visby ombildas till högre samläroverk.

Enligt cirkulär den 22 december 1927 meddelade Kungl. Maj:t — under nyss angivna förutsättning — bestämmelser angående genomförande av den nya organisationen av de allmänna läroverken.

Sedan skolöverstyrelsen, efter hörande av vederbörande läroverkskollegium, avgivit utlåtande i ämnet, överlämnade länsstyrelsen med skrivelse den 29 maj 1928 till Kungl. Maj:t ett från stadsfullmäktige inhämtat yttrande i ärendet, i vilket yttrande, dagtecknat den 24 maj 1928, stadsfullmäktige förklarade, att de åtog sig de i cirkuläret den 18 juni 1927 öförmälda villkoren för ombildning av högre allmänna läroverket i staden till högre samläroverk.

Genom beslut den 8 juni 1928 förordnade Kungl. Maj:t, att underrättelse om vad sålunda förekommit skulle delgivas vederbörande.

Hos Kungl. Maj:t hava nu *stadsfullmäktige i Visby*, med tillstyrkan av *magistraten* därstädes, jämlikt beslut vid sammanträde den 6 maj 1932 efter därom av stadens *drätselkammare* i skrivelse framställt förslag och på av kammaren därvid anförda skäl anhållit, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att den rätt, som tillkomme Kungl. Maj:t och kronan till Visby högre allmänna läroverks fastigheter i staden, nr 23—26 och 33 i S:t Hansrotens andra kvarter och nr 7 i samma rotes första kvarter, måtte överlätas på staden.

Drätselkammaren har i sin berörda skrivelse anført bland annat:

Staden hade även under den långa tid, då laglig förpliktelse för staden att bidraga till läroverksbyggnadernas uppförande och underhåll icke förelagat, lämnat dylika bidrag till synnerligen betydande belopp. Staden hade härvid ansett viss förpliktelse föreligga och allmänt gagn kräva dessa in-gripanden.

Då staden sedermera utöver tidigare lämnade bidrag generellt och ovillkorligt åtagit sig att tillhandahålla erforderliga undervisningslokaler för läroverket, som omedelbart komme att medföra en utgift av 300,000 kronor,

finge staden anses hava berättigat intresse att bliva tillförsäkrad äganderätten till läroverkets fastigheter.

Länsstyrelsen i Visby har den 21 november 1932 tillstyrkt stadsfullmäktiges ovanberörda framställning och därvid tillika överlämnat bestyrkta avskrifter av *dels* ett den 4 maj 1857 av borgmästare och råd i Visby för Visby stifts konsistorium utfärdat fastebrev å tomterna nr 23, 24, 25, 26 och 33 i S:t Hansrotens andra kvarter i Visby, *dels* ett utdrag ur rådhusrättens i Visby lagfartsprotokoll den 27 september 1886 med därtill hörande lagfartsbevis, utvisande att Visby högre allmänna läroverk erhållit lagfart å huset och tomten nr 7 i S:t Hansrotens första kvarter, och *dels* en del andra till ärendet hörande handlingar jämte två kartutdrag, beträffande vilket allt jag torde få hänvisa till handlingarna i ärendet.

Härefter har *skolöverstyrelsen*, efter hörande av *läroverkets lokalstyrelse*, den 19 december 1932 avgivit utlåtande i ämnet och därvid anført bland annat:

Sedan Visby stad iklätt sig byggnadsskyldighet för stadens högre samläroverk, syntes det lämpligt, att äganderätten till läroverkets byggnader och tomt, i den mån densamma tillkomme staten, överlättes till staden, i likhet med vad tidigare efter beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen skett i åtskilliga fall. Lika litet som i tidigare fall syntes nu några särskilda villkor böra förbindas med överlåtelsen.

Vidare har *domkapitlet i Visby* den 31 december 1932 anført, att domkapitlet ej hade något att erinra mot framställningen i fråga.

Härefter har *kammarkollegiet* — efter inhämtande av utredning i vissa hänseenden av *föreståndaren för arkivdepån i Visby, rektorn* vid högre allmänna läroverket samt *stadsingenjören* därstädes, beträffande vilken utredning jag hänvisar till handlingarna — den 11 februari 1933 avgivit utlåtande i ärendet och därvid lämnat en utredning beträffande frågan om äganderätten till de ifrågavarande tomterna samt de därå uppförda byggnaderna. Av denna utredning framgår, att enligt kollegiets mening äganderätten till tomterna nr 23, 24, 25, 26 och 33 i S:t Hansrotens andra kvarter med därå uppförda byggnader samt infästerätten till områdena nr 25 a och 26 a i samma kvarter tillkomma statsverket. Samtliga nu nämnda tomter och områden redovisas i stadens fastighetsregister såsom tomten nr 1 i kvarteret Läroverket.

Kollegiets utredning giver vidare vid handen, att den av läroverket disponerade, östra delen av tomten nr 7 samt den därå uppförda byggnaden torde få anses utgöra statsegendom samt likaledes infästerätten till området nr 7 a tillkomma statsverket.

Sistnämnda områden redovisas i stadens fastighetsregister såsom tomten nr 1 i kvarteret Annexet.

Härefter har kammarkollegiet anført huvudsakligen följande:

Enligt vad stadens drätselkammare i ärendet upplyst, har staden till underhåll och förbättring av allmänna läroverkets byggnader bidragit med betydande belopp, sammanlagt över 90,000 kronor.

Kostnaderna för tillämnad om- och påbyggnad av läroverkets huvudbyggnad hava enligt vad kollegium inhämtat beräknats komma att uppgå till 291,300 kronor samt för iståndsättande av gymnastikhuset till 8,700 kronor. Kollegium erinrar, att Kungl. Maj:t den 21 oktober 1932 givit staden tillstånd att för utförande av nämnda om- och påbyggnad av huvudbyggnaden upptaga ett 25-årigt amorteringslån å 291,300 kronor.

Staden har sålunda redan vidkänts betydande kostnader för läroverksbyggnadernas underhåll och förbättring. Jämlikt stadsfullmäktiges beslut den 24 maj 1928 har staden åtagit sig att fullgöra de av riksdagen uppställda villkoren för läroverkets ombildning till högre samläroverk, nämligen att för framtiden tillhandahålla erforderliga undervisningslokaler ävensom bostad eller hyresersättning åt rektor. Vid angivna förhållanden samt då liknande överlåtelser som den i förevarande ärende avsedda tidigare upprepade gånger blivit av Kungl. Maj:t efter inhämtande av riksdagens medgivande beviljade, har kollegium för sin del icke något att erinra mot att Kungl. Maj:ts och kronans rätt till här ifrågasvarande tomter med därå uppförda byggnader vederlagsfritt överlåtas å staden. Överlåtelsehandlingen synes lämpligen böra utfärdas av domkapitlet i Visby, som tidigare företrätt kronan i rättshandlingar beträffande ifrågasvarande fastigheter.

Kollegium hemställer, att Kungl. Maj:t täcktes avlåta proposition till riksdagen om medgivande, att Kungl. Maj:ts och kronans rätt till de av högre allmänna läroverket i Visby disponerade tomterna nr 1 i kvarteret Läroverket (företvarande nr 23, 24, 25 och 25 a, 26 och 26 a samt 33 i S:t Hansrotens andra kvarter) och nr 1 i kvarteret Annexet (företvarande östra delen av nr 7 och 7 a i S:t Hansrotens första kvarter) med därå uppförda byggnader må utan vederlag överlåtas å Visby stad.

Slutligen har *justitiekanslersämbetet* den 17 februari 1933 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anført, att från ämbetets sida intet vore att erinra mot att Kungl. Maj:ts och kronans rätt till de i ärendet avsedda fastigheterna med därå uppförda byggnader utan vederlag överlåtes på Visby stad.

Departementschefen.

Såsom av min redogörelse framgår, har frågan om byggnadsskyldigheten vid högre allmänna läroverket i Visby blivit löst genom stadens den 24 maj 1928 gjorda åtagande. Vid nu angivna förhållande och med hänsyn jämväl i övrigt till vad i ärendet förekommit har jag — i likhet med samtliga i ärendet hörda myndigheter — intet att erinra mot att framställning, på sätt kammarkollegiet föreslagit, avlåtes till riksdagen angående avstående utan vederlag till staden av den rätt till här ifrågasvarande tomter och byggnader, som må tillkomma Kungl. Maj:t och kronan. Jag erinrar, att liknande överlåtelser tidigare upprepade gånger blivit av Kungl. Maj:t efter inhämtande av riksdagens medgivande beviljade — så t. ex. beträffande läroverkshusen i Kalmar (1910), Linköping (1913), Hudiksvall (1915), Lund (1923), Härnösand (1929), Östersund (1930) och Kristianstad (1932).

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att den Kungl. Maj:t och kronan tillkommande rätten till de av högre allmänna läroverket i Visby disponerade tomterna nr 1 i kvarteret Läroverket (förutvarande nr 23, 24, 25 och 25 a, 26 och 26 a samt 33 i S:t Hansrotens andra kvarter) och nr 1 i kvarteret Annexet (förutvarande östra delen av nr 7 och 7 a i S:t Hansrotens andra kvarter) med därå uppförda byggnader må utan vederlag till kronan överlätas å Visby stad.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Anna Meurling.
